

مسکو: بعید است امریکا به این زودی‌ها به برجام باز گردد

توافق به موقع ایران با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی باعث شد که شورای حاکم آژانس علیه تهران بی‌بانی‌های صادر نکند؛ موضوعی که تل اوپو را از روند تحولات نگران کرده است. البته اینکه این روند به احیای مذاکرات احیای برجام منجر خواهد شد یا نه، معلوم نیست به خصوص که نماینده روس‌ها در مذاکرات گفته «فکر نمی‌کنم امریکایی‌ها به زودی، یسه میز مذاکرات بازگردند». اروپاییان در روند معکوس با این فرایند، تر تیبیات «اینستکس» را منحل کردند؛ چیزی که تعبیر «ماشین بدون بنزین» درباره‌اش استفاده شده بود.

میخائیل اولیانوف، نماینده روسیه در مذاکرات وین صادر نشدن قطعنامه‌ای علیه ایران در شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را گامی مثبت توصیف کرد و گفت که سفر اخیر ارفائل گروسی، رئیس آژانس بین‌المللی به تهران در بیچه حل و فصل برخی مشکلات را گشود. اشاره اولیانوف به نشست سه‌شنبه شورای حاکم است که در آن درباره برنامه هسته‌ای ایران قطعنامه‌ای صادر نند. گفته شده که اروپاییان خواستار موضع تندتری در علیه ایران بوده‌اند ولی امریکا به دلیل نگرانی از اثر صدور قطعنامه علیه ایران بر همکاری ایران، مخالف موضع تند بوده است. «ارفائل گروسی» مدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، عصر روز جمعه در گفت‌وگویی کوتاه با شبکه «الجزیره» سفر هفته‌گذشته خود به ایران را بسیار مهم توصیف کرد و گفت که این «ما را قادر ساخت درباره مسائل و اصولی عملی به تفاهم برسیم. «ارفائل گروسی همچنین ادعا کرد: «ما در بالاترین سطح از ایران تعهداتی گرفتیم و این با تمام دوره‌های قبلی متفاوت است. برخی ناظران روند کنونی را گامی به سمت شروع مذاکرات احیای برجام می‌دانند. اولیانوف شبکه خبری الجزیره گفته که سفر ارفائل ا گروسی به تهران موفقیت‌آمیز بود و درها را با روی حل برخی از مشکلات باز کرد.» اما او از اینکه این روند به احیای برجام منجر شود، ابراز بدبینی کرده و گفته است: «امریکایی‌ها و اروپایی‌ها در بازگشت به توافق هسته‌ای مانع‌تراشی می‌کنند.» وی با بیان اینکه متن توافق تقریباً آماده است و فقط برخی از سطر هائیزمانند مذاکره است، تصریح کرد: «فکر نمی‌کنم امریکایی‌ها به زودی، به میز مذاکرات بازگردند.» نماینده دائم روسیه تأکید کرد که بدون توافق هسته‌ای، خطر تنش بالاست و این مسئله، منطقه را به سمت درگیری سوق خواهد داد.

■ **نگرانی تل اوپو**

در تل اوپو، صادر نشدن قطعنامه در شورای حکام، یک نشانه منفی در خصوص روند احیای دیپلماسی فرض می‌شود. بر اساس گزارش آکسیوس، مقامات اسرائیلی گفته‌اند که تل اوپو از اینکه امریکا از پیشنهاد فرانسه، آلمان و انگلیس برای صدور قطعنامه انتقادی علیه ایران در جلسه شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در اوایل هفته جاری حمایت نکرده، ناامید و نازاری است، به خصوص که ند پرایس، سخنگوی وزارت خارجه امریکا بار دیگر بر دیپلماسی در قبال برنامه هسته‌ای ایران تأکید کرد و گفت:انتظار داریم ایران به تعهدات خود در بیانه مشترک با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی عمل کند. به گزارش ایرنا، پرایس که در پایان ماه جاری میلادی از سمت خود استعفا می‌دهد، روز سه‌شنبه به‌وقت محلی در جمع خبرنگاران در واشنگتن درباره توافق آژانس بین‌المللی انرژی اتمی گفت ما تلاش‌های آژانس بین‌المللی اتمی برای حل تمام مسائل پامدانی و اعمال تدابیر استقامتی ژامایی ونظارتی مؤثر در تأسیسات هسته‌ای ایران حمایت می‌کنیم. او در عین حال این راه من‌تذکر شد که ما از نزدیک با همتایان اروپایی خود از جمله انگلیس، فرانسه و آلمان در خصوص برنامه هسته‌ای ایران همکاری می‌کنیم، چیزی که با توجه به موضع منفی اروپاییان در قبال ایران، مانع این می‌شود که چشم‌انداز چندان مثبتی در روندهای آتی دیپلماسی غرب با ایران تصویر کرد. تارناما ا اکسیوس روز چهارشنبه به نقل از یک مقام ارشد صهیونیستی نوشت:مذاکرات امریکا و اسرائیل در مورد ایران در این هفته مثبت بود و نشان داد که دو کشور از دیدگاه بسیار نزدیک‌تر به این موضوع نگاه می‌کنند. جبرنگار آکسیوس گزارش کرده که مذاکرات در کاخ سفید که از زمان روی کار آمدن کابینه جدید اسرائیل اولین بار در نوع خود بود که در میان نگرانی‌های فزاینده در مورد پیشرفت بی‌سابقه برنامه هسته‌ای ایران انجام شد و به گفته کاخ سفید، تیم‌های دو کشور در مورد تقویت مشارکت امنیتی بین اسرائیل و امریکا گفت‌وگو کردند و متعهد شدند که هماهنگی برای جلوگیری از دست‌رسانی ایران به سلاح هسته‌ای و بازگرداندن فعالیت بیشتر در مقابل فعالیت‌های منطقه‌ای بدخواهانه ایران» را تقویت کنند.

■ **اتحاد «ماشین بدون بنزین»!**

اروپا اعلام کرد که اینستکس را به دلیل «عدم همکاری» ایران تعطیل خواهد کرد، تر تیبیاتی که پیش از این تخت‌رواچی، نماینده سابق ایران در سازمان ملل از آن به «ماشین بدون بنزین» تعبیر کرده بود. به گزارش بی‌بی‌سی، کشورهای اروپایی روز پنج‌شنبه اعلام کردند که تصمیم دارند سیستم مالی «اینستکس» را تعطیل کنند.وزارت خارجه آلمان و فرانسه گفته‌اند که ۱۰ کشور سهیم در اینستکس شامل بلژیک، آلمان، فنلاند، دانمارک، فرانسه، هلند، نروژ، اسپانیا، سوئد و بریتانیا، با ادامه خودداری ایران از همکاری با این نهاد نتیجه گرفتند که مبنایی برای حفظ آن وجود ندارد. این سیستم در سال ۲۰۰۹ برای تسهیل تجارت با ایران و حفاظت از شرکت‌های طرف معامله ایران در برابر تحریم‌های امریکا راه‌اندازی شده بود. ناصر کنعانی، سخنگوی وزارت خارجه ایران گفته است که «نتأسفانه دولتهای اروپایی در کنار بی‌عملی در خصوص سایر تعهدات خود، در راه‌اندازی مؤثر اینستکس نیز ناکام بودند و اقدامات لازم و ضروری برای فعال‌سازی آن در قالب انجام تعهدات اروپا بذیل برجام را انجام ندادند.» به گفته کنعانی «این کشورها در تمام طول زمان فعالیت اینستکس هیچ منبع مالی یا باخاعتباری بلندمدت به این کانال تزریق نکردند.» وی در عین حال افزود که «ایران هیچ‌گاه به اینستکس دل نداشت بود و تجارت بین‌المللی خود را از سایر کانال‌های مالی و بانکی بین‌المللی انجام داده است.»

اخبار گوناگوه

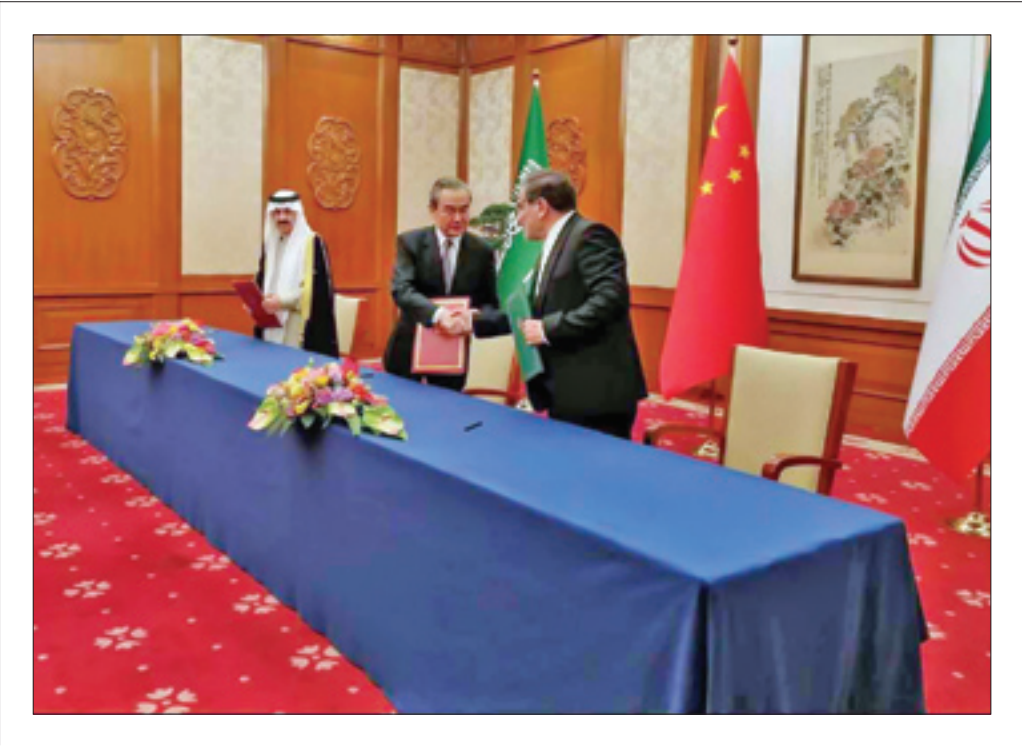
■ **ادعای باکو در باره نا پدید شدن یکی از شهروندانش در ایران**
وزارت امور خارجه جمهوری آذربایجان در نامه‌ای به سفارت ایران در باکو خواستار توضیحات درباره نا پدید شدن یک شهروندش شد. بنابر اعلام شبکه خبری بی‌بی‌سی، وزارت خارجه جمهوری آذربایجان دیروز اعلام کرد که گزارشی درباره فرید صفری، دانشجوی ۲۶ ساله در آلمان در یافت کرده مبنی بر اینکه او ۲۰ فوریه به ایران رفته و از ۴ مارس از محل سکونتش اطلاعی در دست نیست. در اطلاعیه وزارت امور خارجه جمهوری آذربایجان آمده است: «به منظور اطلاع‌سازی در مورد فرید صفری، وزارت خارجه به سفارت ایران فرستاده شده است و در حال حاضر منتظر پاسخ طرف مقابل هستیم.» با این حال، مختار محمدوف، سفیر جمهوری آذربایجان در «تل اوپو» روز جمعه ضمن تکذیب برخی رسانه‌های رژیم صهیونیستی، در گفت‌وگو با روزنامه «جرورولیمست» گفت: «باکواچاز-منی‌دهد که از شن رژیم اسرائیل سه مورد سابقه در ایران از جمهوری آذربایجان به عنوان پایگاه سوخت‌رسانی استفاده کند.»

■ **تا ۴ ماه آینده جنگ او کران حیاتی است**
رئیس سازمان اطلاعات مرکزی امریکا (سیا) اعلام کرد که چهار تا شش ماه آینده برای جنگ در اوکران حیاتی است. بنابر گزارش ایرنا، ویلیام برنز در کمیته اطلاعاتی منتخب دائمی مجلس نمایندگان امریکا در این مورد گفت: «در چار چوب یک ارزیابی اطلاعاتی، چهار تا پنج یا شش ماه آینده برای وضعیت میدان نبرد در اوکران حیاتی خواهد بود.» رئیس سیا همچنین گفت که ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه آماده مذاکرات صلح نیست و چشم‌انداز مذاکرات جدی میان مسکو و کی‌یف به پیشرفت در میدان جنگ بستگی دارد.

شنبه ۲۰ اسفند ۱۴۰۱ | ۱۸ شعبان ۱۴۴۴

پیر المملک

سرویس بین‌الملل ۹ آ۸۸۹۹۸۴۴

توافق تهران و ریاض در پکن به ازسرگیری روابط دوجانبه به باور تحلیلگران بین‌الملل مناسبات و توافقات دیگری را در منطقه به دنبال خواهد داشت

توافق تمام آسیایی

۱۴ گزارش یک

پس از هفت سال تنش بین ایران و عربستان سعودی و برگزاری پنج دور مذاکرات سیاسی در عراق، مسرتاجام سعودی، پراساس اصل شد و مقامات دو کشور توافق کردند طرف دو ماه، روابط دیپلماتیک خود را از سرسر گرفته و سفارت‌خانه‌ها را بازگشایی کنند. توافقی که رئیس‌جمهور چین در آن نقش مهمی ایفا کرد و بیاتنگر این است که این قدرت نوظهور خود را برای نظم‌نوین جهانی آماده می‌کند که تهران و ریاض در آن نقش سازنده‌ای خواهند داشت.

در حالی که همه نگاه‌ها به سمت عراق دوخته شده بود تا ششمین دور مذاکرات سیاسی بین‌نمایندگان ایران و عربستان برگزار شود، پیروز به یکباره خبری در رسانه‌ها منتشر شد که همه را شوکه کرد. سابت گزارش‌ی اعلام کرد که ایران و عربستان با میانجیگری چین به توافق سیاسی دست پیدا کرده‌اند، توافقی که به هفت سال تنش بین دو کشور پایان داد.

بیانیه سه‌جانبه‌ای در پکن با امضای علی شمخانی، دبیر ششورای عالی امنیت ملی ایران، بن‌محمد العیابن، وزیر مشاور و عضو شورای وزیران و مشاور امنیت ملی عربستان سعودی و وانگ یی، رئیس‌انجام سیاسی کمیته مرکزی حزب کمونیست چین صادر شده، جمهوری اسلامی ایران و پادشاهی عربستان

۱۴ گزارش ۲

تل اوپو بین چکش مقاومت و سندان آشوب

رئیس رژیم صهیونیستی: دچار یک بحران تاریخی شده‌ایم

ضرب گلوله نظامیان صهیونیست به شهادت رسیده و ۲۶ در دیگر زخمی شدند. مجری این عملیات شهادت‌طلبانه معتز الخوجا جوان ۲۲ ساله فلسطینی از رهبران جنبش مقاومت اسلامی حماس بوده که قیلا دو بار اسیر شده است. جنبش مقاومت اسلامی حماس «تل اوپو را به وارد کردن ضربه‌های دردناک و مهلک در صهیونیست‌ها شاید بتواند مجموعه اقداماتی که را ک فلسطینیان علیه آنها صورت می‌دهند به نحوی توجیه کنند اما آنچه از زمان روی کار آمدن کابینه جنجالی بنیامین نتانیا‌هو گریبان این رژیم را گرفته، معضلی است که تل اوپو مدیریت زندان‌های اسرائیلی آغاز کرده‌اند، تأکید دارند. ستاد امور اسرا و آزادگان فلسطینی و کانون حمایت از اسرای فلسطینی تأکید کردند که «جرد نافرمی» تا زمان آغاز اعتصاب نامحدود غذا از روز نخست ماه مبارک رمضان ادامه خواهد داشت.

از سویی دیگر، عملیات‌های شهادت‌طلبانه هم چنانکه گروه‌های مقاومت وعده داده بودند، تشدید شده است. به طوری که در جریان این عملیات‌ها ۱۲ فلسطینی به شهادت رسیدند و ۱۰ نظامی صهیونیست زخمی شدند. اما رها حاکمی از این است که فلسطینیان فقط طی یک هفته گذشته ۳۴۱ مورد عملیات و فعالیت مبارزاتی از جمله ۳۹ مورد ترور، فرید صفری، دانشجوی ۲۶ ساله بالگرد شناسایی اسرائیلی، ۱۶ مورد پرتاب بسته انفجاری و بطری آتش‌زا، ۹۷ مورد پرتاب سنگ، ۹۳ مورد عملیات مقلبه با حملات شهر کنش‌نشین یهود، ۲۳ مورد رویارویی با نظامیان اسرائیل و ۱۳ مورد تخریب خودروهای صهیونیستی صورت دادند.

■ **فروپاشی اقدامات امنیتی**

نظامیان ارتش رژیم صهیونیستی روز سه‌شنبه به شهر جنین در کرانه باختری حمله کردند که با مقاومت نیروهای مقاومت فلسطین مواجه شدند. در این درگیری‌ها، شش فلسطینی به

داشت به محل عملیات شهادت‌طلبانه برود که تلاش معتزخان به نتانیا‌هو مانع از حضور وی در صحنه تراندازی شد. وی اگرچه رئیس پلیس تل اوپو را به دلیل ناتوانی در کنترل اظهارات بر کنار کرد اما علت اصلی نافرمانی وی از بن گویر عرین ایلابود (کام شیران) سه‌شنبه شب در بیانیه‌ای در واکنش به جنایت صهیونیست‌ها در شهادت‌رساندن فلسطینیان در جنین و زخمی کردن ده‌تا تن از آنان اعلام کرد: «بار دیگر به شما وعده می‌دهیم که به زودی انتقام خواهیم گرفت و کسی که جز این را تصور کند، متوهم است.» رسانه‌های فلسطینی از به صدادرآمدن آژیر خطر در شهرک‌های مجاور غزه خبر دادند. گزارش رسانه‌های رژیم صهیونیستی حاکی از این بود که این آژیر خطر به دنبال مشکوک بودن نفوذ فلسطینیان به این شهرک به صدا درآمده است. بنیامین نتانیا‌هو، نخست‌وزیر صهیونیستی در واکنش به این عملیات آن را بسیار سخت توصیف کرد. عبداللطیف قانوع، سخنگوی جنبش مقاومت اسلامی حماس

۱۵ جوان

روزنامه جوان | شماره ۶۲۱۷

که شی جینگ پینگ برای سومین دوره به عنوان رئیس‌جمهور چین انتخاب شد و چینی‌ها تحت رهبری او خود را برای نقش برجسته در جهان آماده می‌کنند. پس از شروع جنگ او کران که تغییرات زیسادی را در ژئوپلتیک جهانی بر جای گذاشت، چینی‌ها و روسیه دنبال معماری نظم متفاوت در جهان هستند. مقامات پکن در یک سال گذشته بیش از پیش روی پروژه کلان خود موسوم به «یک کمربند و یک جاده» متمرکز شده‌اند و برای پیشبرد آن به کمک کشورهایمانند عربستان و ایران نیاز دارند و هر چه روابط کشورهای در مسیر این پروژه مستحکم‌تر باشد، کار پکن به راحت‌تر خواهد بود. عربستان و ایران به دلیل در اختیار داشتن منابع غنی نفت و گاز و قدرت تأثیرگذاری در جهان اسلام، برای طرح‌های کلان چین مهم به شمار می‌روند و به همین دلیل سعی کرده‌این دورا به سمت همکاری با یکدیگر سوق دهد. از آنجا که بسیاری از اعراب تحت نفوذ سعودی‌ها هستند، این توافق می‌تواند در بهبود روابط سایر کشورهای عربی از جمله بحرین، مصر و امارات با تهران هم تأثیر مثبتی بگذارد.

امریکا همواره سعی داشت بین تهران و ریاض در منطقه موازنه‌سازی کرده و بتواند سیاست‌های خود در خلیج فارس را به پیش‌ببرد اما چین طرح‌های واشنگتن در منطقه را نقش بر آب کرد. از آنجا که امریکا سعی دارد با مداخله در امور تایوان، برای چین چالش امنیتی درست کند، مقامات پکن هم تلاش می‌کنند در مناطق تحت نفوذ امریکا جای پای خود را محکم کنند و ازسرگیری روابط ایران و عربستان به بخشی از این پروژه است. چین در ماه‌های اخیر روابط خود را با ریاض و تهران تقویت کرده است و با میانجیگری بین دو طرف هم نشان داد که بعد از این امریکایمی‌تواند برای کشورهای شرقی تصمیم بگیرد و خود آنها می‌توانند مشکلات‌شان را حل کنند. هر چند حضور واشنگتن در خلیج فارس، نتایج استعاض جز تنش و درگیری بین ایران و اعراب نداشته است. عمان، عراق و ترکیه از توافق ایران و عربستان استقبال کرده‌اند. سید حسن نصرالله جزه خلیج فارس و جهان اسلام را برای مدیریت چالش‌های موجود به‌دنبال خواهد داشت.»

این توافقات در پکن در حالی است که از فروردین

۱۴۰۰ پنج دور مذاکره میان دو کشور در عراق برگزار شده بود تا روابط از سر گرفته شود و حتی مقامات تهران و ریاض اختیار گفته بودند که قرار است به زودی ریاض توافق خود را با ایران قطع کرد و هفت سوا یخ روابط سرانجام در چین آب شد. پس از حمله به سفارت عربستان در تهران در دی ماه ۱۳۹۴ واعام شیخ‌نمر باقر‌التمر، روحانی برجسته شیعه عربستان، ریاض توافق خود را با ایران قطع کرد و در هفت سال گذشته همواره ایران را به مداخله در امور کشورهای عربی‌منتهم می‌کرد و حتی دلیل اصلی حمله به یمن هم واکنش به نفوذ تهران در این کشور بود.

■ **وساطت چینی**

میانجیگری چین بین ایران و عربستان، درحالی است

در واکنش به عملیات اخیر تأکید کرد که این عملیات پاسخی اولیه به جنایت صهیونیست‌ها بود. حازم قاسم یکی دیگر از سخنگویان جنبش حماس نیز در واکنش به این عملیات اعلام کرد: «این عملیات قهرمانانه پاسخ طبیعی به جنایت صهیونیست‌هاست. امروز تمام اقدامات امنیتی صهیونیست‌ها در برابر این عملیات قهرمانانه فروپاشید.»

■ **صهیونیست‌ها در نقطه بی بازگشت**

لوید استنفیلد، وزیر دفاع امریکا روز پنج‌شنبه در جریان سخنرانی اخیر به ارضی اشغالی ناچار شد، از ترس معترضان در فرودگاه با نتانیا‌هو و گالاتت دیبار کند. این سخاق روز سه‌شنبه، رئیس رژیم صهیونیستی، پیش‌شنبه شب با و خیم دادخواست در اوضاع در سرزمین‌های اشغالی، گفت که این رژیم به یک بحران تاریخی دچار شده، در معرض فروپاشی داخلی قرار گرفته است و سخت‌ترین لحظات خود را سسری می‌کند. هر تروگ افزود: «به نقطه بی‌بازگشت در اسرائیل رسیده‌ایم. باید اصلاح نظام قضایی پیشنه‌های را کنار گذاشت و آن را تبدیل به چارچوبی کرد که همه بر آن اتفاق نظر داشته باشند.» بی‌گانتس، وزیر جنگ و پیشین رژیم صهیونیستی که اکنون به یکی از اعضای برجسته اپوزیسیون تبدیل شده است، پنج‌شنبه شب از بنیامین نتانیا‌هو خواست که رژیم خود را بر کنار کند. یائیر لاپید در صفحه توییتر خود در واکنش به اظهارات نتانیا‌هو مبنی بر اینکه ما به دنبال رسیدن به تفاهم هستیم اما مخالفان به دنبال ایجاد هر چه و مر ج هستند، نوشت: «نتانیا‌هو نمی‌تواند از دروغگوی بدست بردارد.» کسانی که به دنبال هر چه مورج هستند اکنون به عنوان وزرای بزرگ در کابینه مشغول و در تلاش برای آتش‌افروزی هستند.» لاپید افزود که کابینه نتانیا‌هو به‌هرلایقی برای انجام مذاکرات موافقت نمی‌کند، به قانونگذاری‌های خود ادامه می‌دهد تا ما را به رژیمی مذهبی و تندرو و غیردموکراتیک تبدیل کند.

استفن والت

رؤیای جهان تک‌قطبی امریکا دیگر ممکن نیست

پس از آنکه امریکا از تاریکی جنگ سرد به روشنایی خوشایند به‌اصطلاح دوران تک‌قطبی رسید، شمار متوعی از دانشگاهیان، کارشناسان و رهبران جهان، شروع به پیش‌بینی، آرزومندی بازگشت به دنیای چندقطبی کردند. شگفت و شگفت آنکه رهبران امریکا با چنین ایده‌ای موافق نیستند. آنها فرصت‌های توسعه‌طلبانه و شرایط خوشایندی را ترجیح می‌دهند که از یگانه بودن قدرت امریکا حاصل می‌شود و سوگند خورده‌اند که موضع برتر و بدون چالش امریکا را رها نکنند. اسناد مختلف راهبرد امنیت ملی که در سال‌های پس از آن توسط دموکرات‌ها و جمهوریخواهان منتشر شد، همگی به ضرورت حفظ برتری امریکا بافشاری داشتند. برخی دانشگاهیان سرشناس هم، همین گرایش را تقویت می‌کردند. برخی شان استدلال می‌کردند که برتری امریکا «برای آینده آزادی، یک ضرورت اساسی است.»

هر چند دولت بایسن می‌پذیرد که ما به جهانی با چندین قدرت بزرگ بازگشته‌ایم، ولی ظاهر ا به دوره کوتاهی که ایالات متحده با هیچ قدرت رقیب هموزنی طرف نبود، نوستالژی دارد و همین است دلیل تأکیدش بر «هبری امریکا»، تاملش به وارد کردن یک شکست نظامی به روسیه که مسکو را ضعیف‌تر از آتی‌سازد که در آینده اسباب در دسری برای امریکا باشد.

حتی اگر این تلاش‌ها به موفقیت انجامد (که البته تضمینی نیست چنین شود)، احتمالاً احیای نظم تک‌قطبی، ناممکن است و به جهانی دوقطبی می‌رسیم (که در آن امریکا و چین دو قطب آن را شکل می‌دهند) یا به نسخه نیمه‌بندی از نظم چندقطبی که امریکا در میان مجموعه‌ای از قدرت‌های بزرگ ناهم‌تراز اما مهم چین، روسیه، هندوستان و احتمالاً برزیل و همچنین ژاپن و آلمان دوباره مسلح شده)، در ده نخست قرار می‌گیرد. این، چگونه جهانی خواهد بود؟ نظریه پردازان روابط بین‌الملل در پاسخ به این پرسش، دیدگاه‌های مختلفی دارند. واقع‌گرایان کلاسیکی همچون هانس مورگنتا بر این باورند که نظام‌های چندقطبی، کمتر مستعد جنگ هستند، چرا که کشور‌هایمیتوانند همونا شده و متجاوزان خطرناک را سرچای خود بنشانند و از جنگ جلوگیری کنند. واقع‌گرایان ساختاری همچون کینث والتز با جان میرشلایمر مکنس این را استدلال می‌کنند. آنها بر این باورند که در واقع نظام‌های دوقطبی ثبات‌اترند، چرا که خطر بدسنجی کاهش می‌یابد.

برای ایالات متحده، چه بسا که چندقطبی بودن، آنقدرها هم بد نباشد مشروط بر آنکه پیامدهای آن را به رسمیت بشناسد و سیاست خارجی‌اش را به شکل مناسبی سازگار سازد. فرض کنید بپذیریم که تک‌قطبی بودن، چندان هم نظم دلخواهی برای امریکا و یه‌ویژه کشورهای که در این چنددهه هزینه توجه امریکا را متحمل شدند، نبوده است. دوران تک‌قطبی شاهد حملات تروریستی تازه‌های امریکا بود که به این خیزش منتهی هم به حرف استراتژیست‌های نابغه‌ای گوش می‌کند که عمل به توصیه‌های‌شان، فروق پیروزی واشنگتن در جنگ سرد را اتمه ساخته، پایان دوران تک‌قطبی را شتاب داد. تنها عامل بازدارنده برای اقدامات یک قدرت تک قطبی، همانا خویش‌تنداری است و خویش‌تنداری هم چیزی نیست که کشورهای صلیبی‌ای همچون ایالات متحده، چندان بهرهای از آن داشته باشند.

بازگشت به دنیای چندقطبی، شرایطی خلق می‌کند که منطقه یورو- آسیا چندین قدرت مهم با توانمندی‌های گوناگونی را در خود دارد. این دولت‌ها احتمالاً یکدیگر را با چشمانی نگران می‌بایند، به‌ویژه هنگامی که در همسایگی نزدیک هم باشند. چنین موقعیتی، امریکا را از انعطاف‌پذیری بالایی برای سازگاری با دولت‌های متحرک‌تر همگرا در مواقع ضروری، برخوردار می‌سازد همانطور که در جنگ جهانی دوم با روسیه استالینی همونا شد و هنگامی که در دوران جنگ سرد، به همگرایی با چین مائونیست روی آورد. توانایی پیش‌بینی و انتخاب متحدان مناسب، جزء پنهان پیروزی‌های گوناگونی است که امریکا در این چنددهه شاهد آنهاست. تنها قدرت بزرگ نیمکره غربی به این کشور «امنیتی‌باز» داد که دیگری قدرت‌های بزرگ از آن برخوردار نبودند و هر زمان که در دسر جدی‌ای در نقطه‌ای از جهان سر می‌گرفت، امریکا را به یک متحد به‌ویژه دلخواه تبدیل می‌کرد.

در یک جهان چندقطبی، سایر قدرت‌های مهم، به تدریج مسئولیت بیشتری را در قبال امنیت خود بر عهده می‌گیرند و پاری را که بر دوش امریکاست، سبک‌تر می‌کنند. البته این یک خبر تماماً خوب نیست، چرا که رقابت‌های تسلیحاتی کشورهای هم خطرات خاص خودشان را دارند و چه بسا که برخی از این کشورها به گونه‌ای عمل کنند که خطر آفرین یا تحریک‌آمیز باشد حتی به فرض اینکه نظم چندقطبی هم پیامدهای بدی نداشته باشد، تلاش برای جلوگیری از آن برهنه‌تر و چه بسا بی‌حاصل است. شاید روسیه سرانجام در اوکران شکست سختی را متحمل شود (هرچند به هیچ وضعی قطع نیست)، اما مساحت گسترده روسیه، درازخانه هسته‌ای‌اش و منابع طبیعی سرشارش، این کشور را در دیف‌قدرت‌های بزرگ نگاه خواهد داشت. منظر نظریه‌پردازان اینکه جنگ جاری به یکا بی‌انجامد، به همین شکل، کنترل‌های صادراتی و چالش‌های داخلی چین، ممکن است روند خیزش امریکا را کند کند و از احتمالاً قدرت نسبی آن هم در دهه آینده به سقف خود برسد اما یک بازنگر عمده باقی خواهد ماند و توانمندی‌های نظامی‌اش همچنان بهتر خواهد شد. ژاپن هنوز هم سومین اقتصاد برتر جهان است و یک برنامه مهم باز تسلیح را هم آغاز کرده و می‌تواند در صورت لزوم به سرعت به یک زرادخانه هسته‌ای دست یابد. در حالت آرمانی، یک چندقطبی نیم‌بند، نیم‌امریکا را ترغیب می‌کند از تکیه ذاتی‌اش بر قدرت سخت و اعمال زور دوری کند تا اهمیت بیشتری به دیپلماسی اصیل بدهد. در دوران تک‌قطبی، مقام‌های امریکایی عادت کرده بودند امریکا پیش‌قدم می‌شد. این امر، ابتدا در خواست‌های خود را مطرح کرده و اولتیماتوم می‌دادند و سپس فشار را بیشتر می‌کردند که گام نخست رژیم روی می‌آوردند. نتایج چنین اقداماتی، از رویکرد، کاملاً گویاست. در مقابل، در یک جهان چندقطبی، حتی نیرومندترین قدرت‌ها هم باید توجه بیشتری به خواسته‌های دیگران داشته باشند و تلاش بیشتری برای ترغیب برخی از آنان به بده و پستان‌های صورت دهند که سودمندی دو‌جانبه‌ای دارند. البته نباید از نظر دور داشت که برای امریکا و شاید همه جهان، آینده چندقطبی، خالی از کاستی‌های چشمگیر هم نخواهد بود. کشورهای ضعیف‌تر در جهان قایت قدرت‌های بزرگ، می‌توانند با هم کار کنند که به معنای کاهش نفوذ امریکا بر برخی کشورهای کوچک است. شاید کشور‌های بیشتری به دنبال سلاح‌های هسته‌ای شوند، آن هم در زمانه‌ای که پیشرفت‌های فناوریانه چه بسا که برخی را متقاعد کند که این سلاح‌ها شاید مفید باشند. اما با این فرض که امریکا در میان قدرت‌های نامساوی در یک نظم نوظهور چندقطبی، جایگاه نخست را خواهد داشت، نباید رهبرانش را بیش از حد نگران کند. واشنگتن در یک موقعیت آرمانی خواهد بود تا دیگر قدرت‌های بزرگ را علیه یکدیگر بازی دهد و این امکان را فراهم آورد که شرکایش در یورو و آسیا، برای امنیت خود، باز بیشتری بر دوش کشند. هر چند رهبران امریکا، در زمانه‌ی است که تمایلات واقع‌گرایانه خود را در پس‌پش‌های آرمانگرایانه پنهان کرده‌اند اما در سیاست موازنه قدرت بسیار خوب عمل می‌کنند.

منبع: **فارین بایلسی** ۷ **مارس ۲۰۲۳**
ترجمه: معاونت مطبوعاتی